

Recreatie en toerisme in het Rivierengebied

**KOERSDOCUMENT
2025-2050**

Samenvatting

De acht gemeenten in regio Rivierenland werken vanuit een gezamenlijke visie recreatie en toerisme 2050. Zoals reeds benoemd in Perspectief 2030 van het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC) verschuift de aandacht van louter groei naar kwalitatieve ontwikkeling: méér is niet altijd beter, en spreiding en duurzaamheid staan centraal. Recreatie en toerisme worden benaderd als integraal onderdeel van grote opgaven op het gebied van economie, leefbaarheid, natuur en cultuurhistorie. De sector kan immers op positieve wijze bijdrage aan uitdagingen binnen andere beleidsterreinen.

Het vertrekpunt is een missie en visie die de unieke identiteit van het Rivierengebied verbindt met economische kansen. Kernwaarden - waaronder duurzaamheid, leefbaarheid, authenticiteit en samenwerking - vormen de leidraad. Op basis hiervan zijn strategische doelstellingen geformuleerd. Hierbij krijgen vijf ontwikkelingsrichtingen prioriteit: innovatie van verblijfrecreatie, verbetering van de recreatieve infrastructuur, een sterk evenementenbeleid, optimalisatie van regionale promotie en marketing en een intensieve publiek-private samenwerking.

In deze visie is bewust gekozen voor een heldere missie, toekomstgerichte visie en strategische doelstellingen richting het jaar 2050. Bij deze doelstellingen zijn al eerste mogelijke uitvoeringslijnen opgenomen, die richting geven aan het te ontwikkelen beleids- en uitvoeringsplan. Om hier resultaatgericht aan te werken, wordt naast deze langetermijnvisie een vierjarig beleidsplan opgesteld, dat jaarlijks wordt vertaald naar een concreet uitvoerplan. Zo ontstaat een dynamisch sturingsinstrument dat de betrokken partijen in staat stelt om stap voor stap en met samenhang te bouwen aan een toeristische en recreatieve sector die bijdraagt aan een aantrekkelijke, leefbare en veerkrachtige regio.

Inhoud

1.	Inleiding	5
2.	Missie, visie en kernwaarde	9
3.	Richting geven aan strategie en uitvoering	10
3.1	Strategische hoofddoelstellingen	10
3.2	Mogelijke uitvoeringslijnen	15
3.3	Ontwikkeling regionaal evenementenbeleid	19
4.	Governance en samenwerking	22
5.	Kaders voor toekomstig beleid	25
5.1	Financiering en ondersteuning	25
5.2	Regelgeving en ruimtelijke kaders	25
6.	Conclusie	28

Leeswijzer

Dit document beschrijft de gezamenlijke **koers** van de acht gemeenten in Rivierenland voor de ontwikkeling van recreatie en toerisme richting 2050. Het vormt een strategisch en richtinggevend kader voor beleidskeuzes, samenwerking en investeringen op regionaal niveau.

De koers verbindt de identiteit van het Rivierengebied met landelijke, provinciale en regionale ontwikkelingen en schetst de ambities voor een duurzame, kwalitatieve en in balans zijnde vrijetijdseconomie. Daarbij wordt recreatie en toerisme nadrukkelijk benaderd als middel om bij te dragen aan brede welvaart, leefbaarheid en regionale samenhang.

In het document zijn missie, koers en kernwaarden vastgelegd, evenals strategische doelstellingen en richtinggevende uitvoeringslijnen. Deze bieden houvast voor nadere beleidskeuzes, zonder vooruit te lopen op concrete projecten of financiële besluitvorming.

Op basis van dit koersdocument worden **meerjarige ontwikkelagenda's** opgesteld, waarin prioriteiten, rollen en middelen expliciet worden gemaakt. Deze ontwikkelagenda's vertalen de lange termijn koers naar **concrete uitvoeringsplannen**, die periodiek worden geactualiseerd en waarmee de ambities stap voor stap worden gerealiseerd.

Het document fungeert daarmee als een gezamenlijk referentiekader voor gemeenten, partners en stakeholders en vormt het fundament voor een slagvaardige en samenhangende regionale aanpak van recreatie en toerisme in Rivierenland.

Inleiding

Het Rivierengebied heeft de ambitie om de regio te ontwikkelen tot een veelzijdige en aantrekkelijke bestemming voor recreanten en toeristen. Het Rivierengebied – doorkruist door Maas, Waal, Lek, Neder-Rijn en Linge – kenmerkt zich door een uniek landschap van rivieren, uiterwaarden en fruitgaarden, gecombineerd met historische stadjes en cultureel erfgoed. Deze identiteit biedt een sterk uitgangspunt om onderscheidend toeristisch aanbod te creëren. Tegelijkertijd is het zaak om een balans te vinden tussen groei en leefbaarheid: de belangen van ondernemers, de wensen van bezoekers en de kwaliteit van leven voor inwoners moeten hand in hand gaan.

Recreatie en toerisme in het Rivierengebied bevinden zich op het snijvlak van economische kansen en maatschappelijke verantwoordelijkheid. Tegen de achtergronden vanuit landelijke en provinciale kennis, trends en ontwikkelingen, wordt gekeken naar de juiste invulling van de regionale ambitie.

In dit document formuleren we een missie en visie die recht doen aan de identiteit van het Rivierengebied én aansluiten bij nationale en provinciale beleidskaders. Vervolgens vertalen we deze in concrete doelstellingen en ontwikkelingsrichtingen richting 2050. Tot slot bieden we praktische kaders en aanbevelingen om de visie te verwezenlijken. Het doel is een toekomstbestendige recreatie- en toerismesector die economische waarde creëert, maar ook natuur en cultuur beschermt en bijdraagt aan een aantrekkelijk leefklimaat voor alle bewoners van het Rivierengebied.

Recreatie en toerisme in Nederland, Gelderland en Rivierenland

Nederland

Het aantal internationale bezoekers groeit sterk.

Kansen voor de economie en werkgelegenheid

Druk op leefomgeving, infrastructuur en natuur

NBTC
Perspectief
Bestemming
Nederland 2030

Focus verschuift van enkel promotie naar actief

BESTEMMINGS-MANAGEMENT

Spreading van bezoekers

Verbetering van **kwaliteit en beleving** en **welzijn en draagvlak van inwoners**

Toerisme moet bijdragen aan de **leefbaarheid van dorpen en steden** en aan **brede welvaart**, inclusief sociale, ecologische en economische waarden. Daarnaast versterkt toerisme de **regionale identiteit** en het behoud en de beleving van cultuurhistorie.

Manifest 'Geef recreatie en toerisme de ruimte!' (2023)

Het manifest benadrukt dat **recreatie en toerisme integraal** deel uitmaken van grote **maatschappelijke opgaven** zoals wonen en welzijn, natuur en klimaatadaptatie. Provincies worden opgeroepen om **toerisme op te nemen in bestuursakkoorden**, voldoende middelen vrij te maken en de sector te verbinden met andere domeinen zoals mobiliteit, energie en onderwijs.

Er is voldoende fysieke ruimte nodig voor recreatie en toerisme. **Slimme spreading van bezoekersstromen** over gebieden en seizoenen voorkomt overbelasting van populaire plekken, draagt bij aan draagvlak en verhoogt de kwaliteit van de bezoekersbeleving.

Gelderland

De provincie **Gelderland** ziet vrijetijdseconomie als onderdeel van brede welvaart en een aantrekkelijke leefomgeving.

Toerisme wordt niet alleen benaderd als economische sector, maar ook als motor voor leefbaarheid, vitaliteit en gezondheid in stad en regio.

SPEERPUNTEN VAN HET BELEID ZIJN:

Kwaliteitstoerisme beleving, regionale identiteit en vitale steden en dorpen

Verduurzaming van de sector. klimaatdoelen en natuurontwikkeling

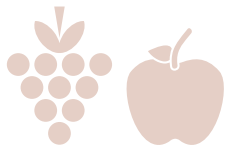
Spreading en bereikbaarheid over gebieden en seizoenen

Gelderland gaat het om circa
70.000 banen en een economische waarde
> €6 MILJARD

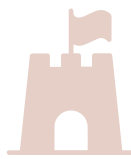
CONCRETE ACTIES VANUIT GELDERLAND:

Investerings in aantrekkelijke en veilige wandel-, fiets- en vaarroutes

Ondersteuning van streekproducten en regiomarketing

Verbinding van toerisme met cultuurhistorie, natuurherstel en klimaatadaptatie

Recreatievoorzieningen opnemen in ruimtelijke ordening en omgevingsvisies

Balans realiseren tussen recreatie, natuur en landbouw

Bron: www.gelderland.nl

Rivierenland

Het Rivierengebied werkt zijn toeristische strategie uit binnen deze landelijke en provinciale kaders. De focus ligt op duurzaamheid, kwaliteit en beleving, samenwerking met overheden, ondernemers en inwoners, en het vergroten van de economische, sociale en ecologische waarde van toerisme voor de regio.

**BESTEDINGEN
VRIJETIJDSECTOR
RIVIERENLAND**

**€440
MILJOEN**

WERKGELEGENHEID

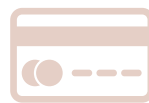
+4%
(t.o.v. 2018)

- Deze stijging is hoger dan de stijging in Gelderland (+2%) en Nederland (+1%).
- Het aandeel van de vrijetijdssector op de totale werkgelegenheid is afgenomen. De totale werkgelegenheid is sterker gegroeid (+9%).
- Wat opvalt is dat het aantal banen in de logiesector en de sector 'cultuur, recreatie en amusement' in de afgelopen jaren sterker dan gemiddeld groeide in Rivierenland.

VERBLIJF

+48%
(t.o.v. 2018)

**€56
MILJOEN**

- Stijging overnachtingen bij hotels, pensions, B&B's in Rivierenland (+9%) sterker dan in Gelderland (+5%) en Nederland (+2%).
- Stijging overnachtingen bij campings in Rivierenland (+27%) vergelijkbaar met Gelderland (+29%) en Nederland (+24%).
- Rivierenland trekt in vergelijking met het gemiddelde voor Gelderland relatief veel Belgische verblijfsgasten.

DAGRECREATIE

**AANBOD
VERGELIJK-
BAAR**
(t.o.v. 2018)

**€384
MILJOEN**

- Bij ruim 60% van de dagrecreatieve bedrijven lag het aantal dagrecreatieve bezoekers in 2022 hoger dan in 2018.
- Het aandeel buitenlandse dagbezoekers neemt duidelijk toe ten opzichte van eerdere jaren.
- Bijna een derde van het dagrecreatieve aanbod in Rivierenland hangt samen met streekproducten.

Bron: Monitor Vrijetijdseconomie Rivierenland 2022

Missie, visie en kernwaarden

Missie

Onze missie is om recreatie en toerisme in het Rivierengebied zó te ontwikkelen en te beheren dat het bijdraagt aan een vitale regio en het welzijn van zowel bezoekers als inwoners. Dit betekent dat we focus leggen op veelzijdig, kwalitatief hoogstaand aanbod dat de unieke kernkwaliteiten van het Rivierengebied – water, natuur en erfgoed – benut. Toerisme wordt ingezet als middel om economische groei te stimuleren, lokale identiteit te versterken en voorzieningen op peil te houden, met respect voor de draagkracht van onze leefomgeving.

Visie

Onze visie voor 2050 is dat het Rivierengebied een onderscheidende, duurzame bestemming is die nationaal en internationaal bekendstaat om haar riviernatuur, fruitige landschappen en historische charme. De regio biedt bezoekers een onvergetelijke beleving, van kanotochten over kronkelende rivieren tot fietsroutes langs boomgaarden en forten. We streven naar **een geliefde, leefbare en waardevolle regio**, waarin toerisme bijdraagt aan trots onder inwoners en de identiteit van het Rivierengebied versterkt. Onze visie is daarmee gericht op **duurzame waardecreatie**: toeristische ontwikkeling die economisch rendement oplevert én sociale en ecologische meerwaarde biedt voor de lange termijn.

In 2050 is het Rivierengebied een voorbeeld van hoe recreatie en toerisme hand in hand gaan met natuurbehoud, cultuurhistorie en kwaliteit van leven. Bezoekers spreiden zich door de regio en over de seizoenen, verblijven langer en keren terug vanwege de authentieke ervaringen en de hoge gastvrijheid.

Kernwaarden

Om deze missie en visie richting te geven, hanteert het Rivierengebied de volgende kernwaarden als leidraad in beleid en uitvoering:

- **Duurzaamheid** – Duurzaam toerisme is een on-onderhandelbare randvoorwaarde. We kiezen voor natuurinclusieve ontwikkeling en bewaken de balans tussen toeristische groei en het behoud van landschap, biodiversiteit en dorpskarakter. Initiatieven worden getoetst op lange termijneffecten. Deze focus sluit aan bij de oproep om recreatie en natuur hand in hand te laten gaan en niet onnodig tegen elkaar uit te spelen.
- **Gastvrijheid & kwaliteit** – het Rivierengebied blinkt uit in gastvrijheid en kwaliteit. Bezoekers waarderen de persoonlijke benadering, de kleinschaligheid en de kwaliteit van voorzieningen. We stimuleren continue kwaliteitsverbetering in verblijfsaccommodaties, horeca, attracties en de basisinfrastructuur, waartoe ook de servicevoorzieningen zoals TOP's (Toeristische Overstappunten) en informatiepunten behoren. Een hoog serviceniveau en oog voor detail zorgen voor een positieve reputatie en veel terugkerende gasten.
- **Authenticiteit (identiteit)** – We koesteren de unieke identiteit van het Rivierengebied. Water, fruitteelt, historische stadjes en dorpjes en de cultuurhistorie van het platteland vormen het verhaal van onze regio. Authenticiteit betekent hier dat ontwikkelingen aansluiten bij dit eigen karakter. Lokale tradities en evenementen blijven we ondersteunen en uitdragen, want zij onderstrepen de regionale eigenheid. Recreanten zoeken in het Rivierengebied de echtheid: van streekproducten proeven tot slapen bij de boer. Beleidskeuzes toetsen we daarom aan de vraag: draagt dit bij aan de **onderscheidende positionering** van het Rivierengebied als regio met een sterke eigen identiteit?
- **Samenwerking** – Geen succesvolle recreatieve sector zonder hechte samenwerking. Samenwerking is voor ons zowel een waarde als een werkwijze. Publieke en private partijen – gemeenten, provincies, ondernemers, toeristische organisaties, inwoners en onderwijsinstellingen – werken structureel samen als partners. Waar mogelijk delen we kennis, bundelen we krachten in de aanpak van marketing en productontwikkeling en stemmen we investeringen op elkaar af.

Deze kernwaarden fungeren als toetssteen bij beleidsbeslissingen. Ze zorgen ervoor dat de koers consistent blijft en dat bij nieuwe initiatieven of afwegingen altijd wordt gekeken naar duurzaamheid, gastvrijheid/kwaliteit, authenticiteit en samenwerking.

Richting geven aan strategie en uitvoering

Om de missie, visie en doelen voor 2050 te bereiken, zijn strategische hoofddoelstellingen geformuleerd. Deze doelstellingen zijn onderbouwd met waardevolle kennis uit landelijke bronnen.

Om de lange termijn richting te vertalen naar concrete stappen, zijn al mogelijke uitvoeringslijnen uitgewerkt. Zo wordt duidelijk wat er nodig is om de ambities waar te maken. De uitvoeringslijnen zijn gekoppeld aan de vier hoofddoelstellingen en geven richting aan het beleid en de uitvoering.

Naast deze uitvoeringslijnen, is er ook aandacht voor een overkoelend onderwerp; namelijk de ontwikkeling van een regionaal evenementenbeleid.

3.1 Strategische hoofddoelstellingen

Om de ambities voor 2050 te realiseren, zijn vier strategische hoofddoelstellingen geformuleerd die richting geven aan beleid en uitvoering. Deze doelstellingen bouwen voort op de missie en visie en dragen bij aan een toekomstbestendige recreatie- en toerismesector. Ze versterken de economische waarde, vergroten de leefbaarheid en beschermen de unieke identiteit van het Rivierengebied. In de volgende paragrafen worden deze doelstellingen toegelicht en onderbouwd.

1 Verbreding van de bezoekersdoelgroepen

Het Rivierengebied wil zijn aantrekkingskracht verbreden door nieuwe doelgroepen aan te trekken, aanvullend op het behoud van bestaande publieksgroepen. Dit draagt bij aan een bredere bezoekersmix en een stabielere toeristische economie.

Onderbouwing hoofddoelstelling 1

- Volgens het **NBTC** groeit het aantal internationale verblijfstoeristen in Nederland van circa **22 miljoen in 2023** naar ruim **28 miljoen in 2035** – een stijging van ruim **27%**.
- De grootste bijdrage komt van buurlanden als Duitsland, België en het VK.

Profiel Duitse en Belgische gasten

Op basis van inzichten CELTH/ NBTC/ NRIT

- *Belgen kiezen vaker voor verzorgde, kleinschalige accommodaties met persoonlijke service, zoals B&B's, boutiquehotels of goed uitgeruste hotels. Comfort en sfeer zijn belangrijk, en er is waardering voor arrangementen met ontbijt of wellnessfaciliteiten.*
- *Duitsers geven de voorkeur aan ruime, praktische accommodaties zoals vakantiehuizen, campings en vakantieparken met degelijke voorzieningen. Ze hechten meer waarde aan gezinsvriendelijkheid, zelfvoorzienendheid en rust dan aan luxe.*
- *Duitse toeristen zijn gemiddeld meer milieubewust. Zij letten op CO²-uitstoot, kiezen vaker voor treinreizen of elektrische mobiliteit en tonen interesse in natuurvriendelijke bestemmingen en eco-labels. Voor Duitsland is duurzaamheid vaak een keuzecriterium bij vakanties.*
- *Belgische gasten zijn in opkomende mate milieubewust. Ze waarderen rust, natuur en korte reisafstanden, maar duurzaamheid is meestal geen primaire motivator.*
- *Belgen houden van mild actieve vakanties, zoals wandelen, korte fietstochten of culturele routes. Ze combineren activiteit graag met comfort en beleving – denk aan kastelenroutes, erfgoedverhalen of landschapskunst.*
- *Duitsers zijn sterk actief. Zij kiezen voor uitgebreide fietsvakanties, lange wandelingen, natuurverkenning en recreatie in rustige omgevingen. Ze verwachten duidelijke bewegwijzering, goede infrastructuur en natuurgebieden met ruimte.*

2 Verlenging van de verblijfsduur

De regio ontwikkelt zich van dagbesteding tot volwaardige meerdaagse verblijfsregio. Verlenging van verblijfsduur vergroot bestedingen, versterkt het imago en spreidt bezoekers over tijd en ruimte. Nu het verblijfsaanbod in de regio sterk groeit, is het urgent om het dagrecreatieve aanbod in Rivierenland verder te ontwikkelen. Een nog gevarieerder aanbod aan activiteiten en bezienswaardigheden is nodig om bezoekers te verleiden langer te blijven en vaker terug te komen. Daarbij is het van belang om voldoende weersbestendige locaties en activiteiten te realiseren, zodat bezoekers ook bij minder gunstige weersomstandigheden een aantrekkelijk en compleet dagprogramma kunnen beleven.

Onderbouwing hoofddoelstelling 2

A. Er is groeiende behoefte aan langere verblijven

- Reizigers kiezen steeds vaker voor “slow travel”: minder vaak op vakantie, maar wel langer per keer.
- Vakanties van 7–12 nachten zijn in opmars in Europa.

Bronnen: NBTC Travel Tomorrow, Mastercard Tourism Trends Europe (2024), Toerisme en Mensenwerk – Slow Travel

B. Langer verblijf is duurzamer

- Minder verplaatsingen betekenen minder CO²-uitstoot per reiziger.
- Langer verblijf bevordert spreiding over tijd en ruimte, vermindert piekdruk.

Bronnen: CELTH/NBTC duurzaamheidsrapporten, NBTC Travel Tomorrow – duurzaam toerisme

C. Regionale behoefte

De Monitor Vrijtijdseconomie Rivierenland toont een bovengemiddelde groei in de verblijfsrecreatie, met name door een toename van het aanbod en hogere bestedingen. Het dagrecreatieve aanbod blijft echter vrijwel gelijk. Met de komst van nieuwe vakantieparken en een groeiend aantal overnachtingen is stimulering van dagrecreatieve voorzieningen noodzakelijk, vooral jaarrond en weersongevoelige activiteiten. Dit versterkt niet alleen het toeristisch profiel van de regio, maar verhoogt ook de leefbaarheid voor inwoners.

Bron: Monitor Vrijtijdseconomie Rivierenland 2022

D. Economisch voordeel voor de regio

- Lang verblijvende gasten besteden meer aan logies, eten, activiteiten.
- Zorgt voor structurele inkomsten en minder seizoensafhankelijkheid.

Bronnen: NRIT – Trendrapport Toerisme en Recreatie, Pleasureworld – Verblijfsduur en bestedingen.

E. Klimaatverandering

Klimaatverandering heeft naar verwachting een positief effect op het toerismepotentieel in Noord-Europa, waaronder Nederland. Studies tonen aan dat de jaarlijkse vraag naar toerisme toeneemt in noordelijk en centraal Europa, juist doordat zuidelijke bestemmingen (zoals Spanje en Italië) door hitte en extreme omstandigheden minder populair worden. De European Commission Joint Research Centre (JRC) concludeert dat bij een temperatuurstijging van 3–4 °C het toerisme in Nederland en vergelijkbare regio's in Noord-Europa met meer dan 5 % zal toenemen in de zomer- en vroege herfstmaanden.

3 Versterking van samenwerking in de sector

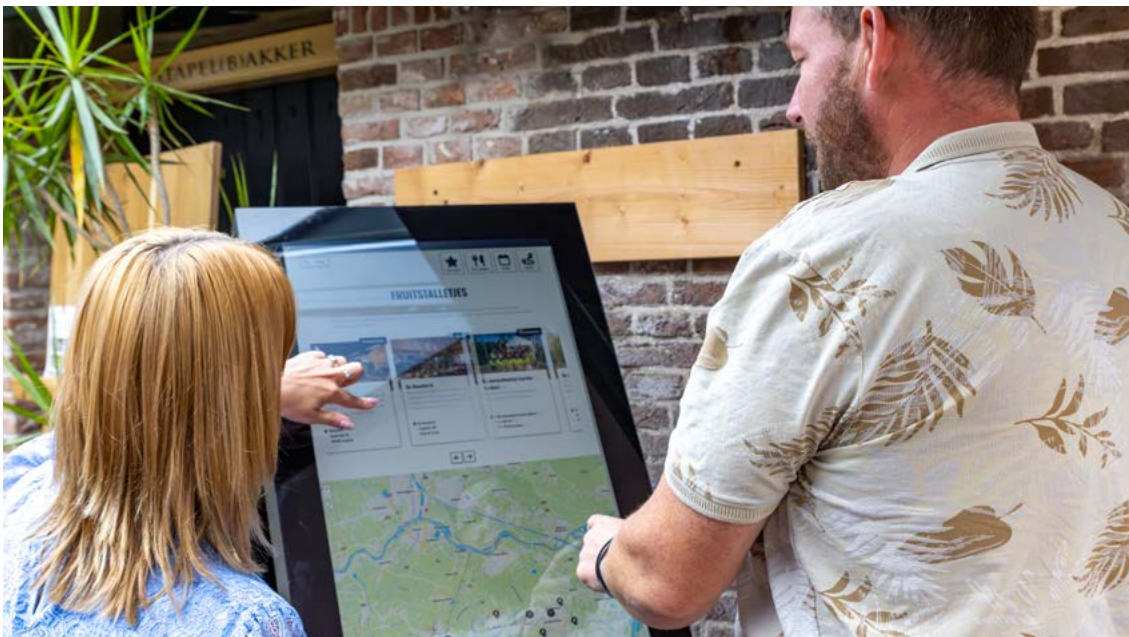
Een sterke toeristische sector vereist structurele samenwerking tussen ondernemers, overheden, onderwijsinstellingen en andere stakeholders. Door gezamenlijke actie wordt het aanbod versterkt en innovatie bevorderd.

Onderbouwing hoofddoelstelling 3

Door structurele samenwerking op te nemen als strategische doelstelling, wordt de basis gelegd voor een veerkrachtige, samenhangende en toekomstbestendige toeristisch-recreatieve sector. Samenwerking tussen gemeenten, ondernemers, bewoners, onderwijs en andere partners maakt het mogelijk om sneller in te spelen op trends, gezamenlijk richting te geven aan gebiedsontwikkeling en krachten te bundelen op het vlak van marketing, innovatie en beheer.

In een versnipperd speelveld leidt samenwerking tot meer samenhang in het aanbod, betere spreiding van bezoekers, hogere kwaliteit van gastbeleving én minder druk op natuur en leefomgeving. Bovendien versterkt een gezamenlijke koers de lobbykracht richting provincie, rijk en Europese fondsen, waardoor ook investeringsruimte kan worden vergroot.

Of het nu gaat om de ontwikkeling van regionale routes, het opzetten van duurzame mobiliteitsoplossingen, het realiseren van thematische arrangementen of het uitvoeren van monitoring: structurele samenwerking maakt uitvoering effectiever en doelgerichter. Daarmee is samenwerking geen abstract streven, maar een concreet instrument om ambities te realiseren en de toeristische sector duurzaam te verankeren in de regio.

4 Verhoging van kwaliteit en duurzaamheid

Kwaliteit en duurzaamheid zijn leidende principes in de toeristische ontwikkeling. Zij waarborgen een toekomstbestendige sector die aantrekkelijk blijft voor bezoekers én leefbaar voor inwoners.

Onderbouwing hoofddoelstelling 4

Argument	Wat het betekent/ Waarom het telt	Wat je ermee wint (resultaat)	Bronnen (o.a.)
1. Urgentie & naleving van regelgeving	Klimaatverandering, stikstof, energie en druk op natuur stellen harde eisen aan toerisme. Wet- en regelgeving worden strenger (zoals ESG-rapportage, stikstofruimte en energie-eisen).	Voldoen aan beleid, voorkomen van beperkingen, toegang tot subsidie- en ontwikkelruimte.	CELTH Sustainability Agenda, NBTC Perspectief 2030, Rijksoverheid.
2. Maatschappelijke waarde	Duurzaam toerisme draagt bij aan een leefbare omgeving voor inwoners, behoud van landschap, erfgoed en rust. Het verhoogt ook het draagvlak voor toerisme.	Sterker regionaal imago, betrokken bewoners, aantrekkelijker voor bezoekers én nieuwe bewoners.	CELTH (Toerisme in Balans), NRIT, NBTC.
3. Economisch rendement	Kwalitatieve en duurzame producten leiden tot hogere uitgaven per bezoeker en langere verblijven. Innovatie (zoals circulaire horeca of natuurinclusieve verblijven) verlaagt kosten.	Meer inkomsten per gast, stabiele sector, toegang tot fondsen en innovatieve businessmodellen.	NRIT Trendrapport, CELTH Innovatietafels.
4. Marktverwachting & wetgeving	Bezoekers (vooral jongere generaties en buitenlandse gasten) verwachten duurzaam aanbod en transparantie. Tegelijk stellen beleidskaders (lokaal, EU) hogere eisen aan duurzaamheid.	Relevantie op de markt behouden, voldoen aan normeringen, sterker in positionering & promotie.	NBTC Roadmap Klimaatneutraal Toerisme 2050, ANVR duurzaamheidseisen.

3.2 Mogelijke uitvoeringslijnen

Om de lange termijn richting te vertalen naar concrete stappen, zijn al mogelijke uitvoeringslijnen uitgewerkt. Zo wordt duidelijk wat er nodig is om de ambities waar te maken. De uitvoeringslijnen zijn gekoppeld aan de vier hoofddoelstellingen en geven richting aan het beleid en de uitvoering.

3.2.1. Doelstelling: Verbreding van de bezoekersdoelgroepen

Mogelijke uitvoeringslijnen:

- **Internationale bezoekers:** De regio richt zich sterker op nabijgelegen buitenlandse markten, zoals Duitsland en België. Hiervoor zijn gerichte promotiecampagnes nodig in die landen. Ook valt te denken aan kennisontwikkeling bij ondernemers zodat het aanbod beter aansluit op de behoeften van de internationale bezoeker.
- **Jongere generaties en actieve toeristen:** Om aansluiting te vinden bij millennials en Gen Z wordt een deel van het aanbod verjongd en avontuurlijker gemaakt. Denk aan nieuwe buitenactiviteiten zoals suppen, klimmen, mountainbiken, en aantrekkelijke fiets- en wandelroutes met digitale begeleiding. Ook hippe logiesvormen en belevingsgerichte horeca sluiten aan bij hun voorkeur voor authenticiteit en actie. De regio blijft zo relevant voor een nieuwe generatie recreanten.
- **Luxe- en belevingstoeristen:** Voor toeristen die zoeken naar comfort en exclusiviteit wordt ingezet op het ontwikkelen van hoogwaardige accommodaties en arrangementen. Voorbeelden zijn; Boutique hotels, glampings met wellness, wellness resort hotels in een rustige en natuurrijke omgeving, en unieke verblijven in historische of natuurlijke setting bieden deze doelgroep een bijzondere ervaring. Door storytelling en maatwerkbelevissen wordt ook deze koopkrachtige doelgroep aangesproken.
- **Duurzaamheidsbewuste bezoekers:** Een toenemende groep toeristen baseert hun keuzes op duurzaamheid. Het Rivierengebied kan deze groep aanspreken door het profiel van slow tourism en eco-toerisme te versterken. Denk aan arrangementen met lokale streekproducten, verblijf op eco-campings of boerderijen, en activiteiten die in het teken staan van natuur en milieu. Door dit expliciet uit te dragen, positioneert de regio zich als een verantwoorde keuze voor de bewuste reiziger.

3.2.2 Doelstelling: Verlenging van verblijfsduur

Mogelijke uitvoeringslijnen:

- **Bijzondere overnachtingen:** Door te investeren in unieke logiesvormen zoals boomhutten, tiny houses, safaritenten en natuurverblijven wordt het aantrekkelijker voor bezoekers om te blijven overnachten. Deze accommodaties sluiten aan op de identiteit van de regio en bieden een bijzondere ervaring die niet snel elders te vinden is. Ze verleiden dagrecreanten om langer te blijven en trekken nieuwe doelgroepen aan.
- **Groeps- en gezinsaccommodaties:** Er is vraag naar accommodaties die geschikt zijn voor groepen zoals families met meerdere generaties, vriendengroepen of schoolklassen. Door logiesvormen te ontwikkelen waarin meerdere kamers of units gecombineerd kunnen worden, wordt het mogelijk voor deze doelgroepen om samen te verblijven, wat bijdraagt aan het sociaal karakter van een bezoek aan de regio.
- **Ruimte voor grootschalige vakantieparken:** Naast kleinschalige en bijzondere verblijfsaccommodaties is er ook ruimte voor enkele grotere vakantieparken, mits deze landschappelijk goed worden ingepast en een duidelijke meerwaarde bieden op het gebied van duurzaamheid, beleving en kwaliteit. Deze parken kunnen bijdragen aan de spreiding van bezoekers over de regio en aan een verbreding van het toeristisch aanbod. Zeker wanneer ze zijn uitgerust met voorzieningen voor langere verblijven en aanvullende recreatieve faciliteiten, versterken zij de aantrekkingskracht van het Rivierengebied voor binnen- en buitenlandse toeristen.
- **Meerdaagse arrangementen:** Arrangementen die logies combineren met activiteiten, horeca en cultuur verhogen de prikkel om langer te blijven. Voorbeelden zijn een weekendpakket met fietsen langs de Linge, proeverijen, stadswandelingen en verblijf in een landelijke B&B. Deze pakketten worden in samenwerking met ondernemers ontwikkeld en spelen in op thema's als natuur, streekproducten en erfgoed. Zowel dag- als meerdaagse arrangementen, bij voorkeur gekoppeld aan de gebiedsmarketing, hebben vaak ondersteuning nodig in regie en marketingcommunicatie.
- **Seizoensverlenging:** Door buiten het hoogseizoen evenementen en belevingen te programmeren, zoals bloesemtochten, herfstfestivals of wintermarkten, wordt de aantrekkingskracht gespreid over het hele jaar. Dit biedt ondernemers continuïteit en bezoekers meer mogelijkheden om op rustiger momenten de regio te ervaren.
- **Versterking van dagrecreatie:** Mede ter ondersteuning van de seizoenverlenging is de versterking van (weersonafhankelijk) dagrecreatief aanbod. Een versterking van de verblijfssector vraagt om meer variatie in dagactiviteiten. Bovendien is een aanvulling ook waardevol voor eigen inwoners. Naast weersonafhankelijke trekkers kan ook ingezet worden op openbare belevingen zonder entree. Deze zijn goed aan te sluiten op routestructuren en passend te maken op het DNA van de regio.
- **Versterkte storytelling:** Het Rivierengebied wordt neergezet als een plek met een rijk en uniek verhaal, waarin de rivier als verbindend element fungeert. Storytelling rond thema's als water, fruitteelt, dijken en vestingen versterkt de identiteit en zorgt voor diepere beleving.

3.2.3 Doelstelling: Versterking van samenwerking in de sector

Mogelijke uitvoeringslijnen:

- **Clusterontwikkeling:** Ondernemers worden gestimuleerd om gezamenlijke producten en diensten te ontwikkelen binnen sectorale of thematische clusters. Dit kan variëren van campings die gezamenlijk routekaarten aanbieden tot musea en horeca die combinatietickets en arrangementen opstellen. Deze samenwerking verhoogt het aanbod voor bezoekers en de zichtbaarheid van elke afzonderlijke partij.
- **Innovatieplatforms:** Er wordt een netwerk opgebouwd waarin kennisuitwisseling centraal staat. Via themabijeenkomsten, workshops en samenwerking met onderwijsinstellingen worden actuele thema's als digitalisering, duurzaamheid en gastheerschap besproken. Dit bevordert innovatie en helpt ondernemers en overheden om gezamenlijk vooruitgang te boeken.
- **Gezamenlijke promotie en positionering:** Het Rivierengebied kiest voor één krachtig en herkenbaar verhaal, met centrale coördinatie van de gebiedsmarketing via de regionale DMO (destination marketing organisatie). Deze structuur zorgt voor samenhang, duidelijke taakverdeling en een efficiënte uitvoering tussen overheden, ondernemers en andere partners. Marketingkeuzes worden gemaakt op basis van objectieve data, inzichten in bezoekersgedrag en regionale kansen, zodat het gezamenlijke belang altijd voorop staat. Door samen te werken aan een consistente uitstraling en authentieke identiteit, groeit het Rivierengebied uit tot een onderscheidende en toekomstbestendige bestemming.
- **Gastvrijheid en identiteit:** Ondernemers werken samen aan een herkenbare en kwalitatieve gastvrijheid. Via trainingen, gezamenlijke huisstijlen of keurmerken wordt een uniforme uitstraling en beleving gecreëerd. Ook gezamenlijke bezoekersinformatie draagt bij aan een soepele en prettige ervaring voor gasten.

3.2.4 Doelstelling: Verhoging van kwaliteit en duurzaamheid

Mogelijke uitvoeringslijnen:

- **Fiets- en wandelnetwerk:** Het Rivierengebied heeft al een sterke reputatie als fiets- en wandelregio, maar het netwerk wordt verder uitgebreid en verbeterd. Hierbij is het van belang dat er structurele aandacht en inzet is voor het behoud van een kwalitatieve basis. Daarnaast kan er meer focus worden aangebracht op passende thematische routes die aansluiten op de identiteit van de regio. Tevens kan het netwerk worden verbeterd door investeringen in rustpunten, oplaadmogelijkheden voor e-bikes. Ook services zoals fietsverhuurlocaties en veilige stallingen optimaliseren de bezoekerservaring. Bovendien zijn de netwerken belangrijk voor het welzijn van eigen inwoners.
- **Fysieke informatievoorziening:** Een goed functionerende recreatieve infrastructuur omvat ook duidelijke en gastvrije fysieke informatievoorziening. Enerzijds zetten we in op het behoud van bestaande voorzieningen zoals Toeristische Overstappunten (TOP-locaties) en informatiepanelen. Anderzijds wordt gekeken naar uitbreiding en optimalisatie van informatiepunten in de regio, zoals bezoekerscentra of multifunctionele locaties die kunnen fungeren als een 'huiskamer van het gebied' – plekken waar zowel bezoekers als inwoners terecht kunnen voor inspiratie, informatie en ontmoeting.
- **Duurzaam ondernemen:** Ondernemers worden ondersteund bij het verduurzamen van hun bedrijfsvoering. Voorbeelden zijn het opwekken van groene energie, het verminderen van afval en het toepassen van circulaire principes. De overheid faciliteert dit via subsidies, advies en voorbeeldprojecten. Het streven is dat de regio bekend komt te staan als groene en toekomstgerichte bestemming.
- **Bewustwording en educatie:** Zowel bezoekers als ondernemers worden bewust gemaakt van het belang van duurzaam gedrag. Dit gebeurt via voorlichtingscampagnes, educatieve borden in natuurgebieden, en het stimuleren van milieuvriendelijk gedrag (bijvoorbeeld beloning voor OV-gebruik). Ook ondernemers wisselen onderling best practices uit op het gebied van duurzaamheid.
- **Duurzame mobiliteit:** Om bereikbaarheid en duurzaamheid te combineren, wordt ingezet op OV-arrangementen, fietsvriendelijke infrastructuur, e-bike oplaadpunten en goede wandelverbindingen. Het netwerk van veerponten wordt behouden en versterkt als duurzaam alternatief voor de auto. Deze aanpak maakt het aantrekkelijker om het gebied milieuvriendelijk te verkennen.

3.3 Ontwikkeling regionaal evenementenbeleid

Naast de richtinggevende uitvoeringslijnen bij de strategische hoofddoelstellingen besteedt deze visie ook aandacht aan de ontwikkeling van een regionaal evenementenbeleid.

Druk op evenementen: een kwetsbare pijler

In de praktijk staat het voortbestaan van veel evenementen onder druk. Organisaties signaleren een tekort aan vrijwilligers, onder andere voor taken als opbouw, verkeersbegeleiding en publieksbegeleiding. Deze druk wordt versterkt door strengere regelgeving, hogere kosten en organisatorische lasten.

Deze ontwikkeling past binnen een bredere landelijke trend: volgens het CBS daalde het aandeel Nederlanders dat vrijwilligerswerk doet van 50 % in 2012 naar 39 % in 2021, met name bij culturele verenigingen, buurtinitiatieven en jeugdorganisaties. Vooral de doorstroom van jonge vrijwilligers blijft achter.

Tegelijkertijd vervullen evenementen een belangrijke maatschappelijke functie: ze zorgen voor verbinding, zingeving, lokale trots en zichtbaarheid van verenigingen, cultuur en ondernemers. Het versterken en borgen van evenementen is daarmee niet alleen van toeristisch belang, maar ook van groot belang voor de sociale samenhang en leefbaarheid van het Rivierengebied.

Bouwstenen voor een regionaal evenementenbeleid

1 Evenementen als trekpleister

Zet in op behoud én versterking van bestaande evenementen en stimuleer nieuwe initiatieven die aansluiten bij het karakter van het Rivierengebied. Evenementen dragen bij aan aantrekkingskracht, cultuurbeleving en spreiding van bezoekers.

Voorbeelden/toepassingen:

- Versterken van jaarlijks terugkerende evenementen met randprogrammering en arrangementen.
- Stimuleren van culturele en culinaire festivals, zoals streekproductenmarkten, oogstfeesten en muziektredens.
- Ontwikkelen van natuur- en outdoor-events: wandeltochten, fietsvierdaagse, kano-evenementen.
- Faciliteren van thematische evenementen zoals:
 - een waterweek
 - een Romeinenfestival bij archeologische sites
 - een winterfair op kastelen of landgoederen

2 Evenementenspreiding in tijd en ruimte

Spread evenementen over het hele jaar en stimuleer activiteiten buiten de drukke zomermaanden om de regio jaarrond aantrekkelijk te houden én toeristische druk te verminderen.

Voorbeelden/toepassingen:

- Programmering in schouderseizoenen (oktober–maart):
 - herfstfestivals, winterwandelingen met gids
 - indooractiviteiten zoals workshops en proeverijen
 - schaats- of ijssculpturenfestijnen (weersafhankelijk)
- Arrangementen in het laagseizoen, zoals een winterpas voor musea, wellness en horeca.
- Samenwerking met scholen/verenigingen voor vakantiespreiding en lokale programmering in rustige periodes.

3 Overheidsrol: faciliterend en sturend

Een goed evenementenbeleid vraagt om actieve regie van gemeenten. Gemeenten faciliteren, verbinden en bewaken balans tussen toerisme en leefomgeving.

Voorbeelden/toepassingen:

- Vergunningverlening en locatiebeheer afgestemd op de draagkracht van gebied en gemeenschap.
- Subsidies of promotionele ondersteuning voor initiatieven die passen bij de regiovisie.
- Samenwerking tussen gemeenten voor afstemming van kalender, veiligheid en promotie.
- Beleid vastleggen in uitvoeringsplan met aandacht voor kwaliteit, spreiding en betrokkenheid van inwoners.

4 Maatschappelijke en economische waarde

Evenementen dragen bij aan de zichtbaarheid van de regio, versterken de lokale trots, zorgen voor publieke waarde én economisch rendement.

Voorbeelden/toepassingen:

- Evenementen als middel voor publiciteit en regiomarketing.
- Sociale cohesie via lokale betrokkenheid en vrijwilligers.
- Extra inkomsten voor horeca, verblijfssector en cultuur.

Governance en samenwerking

Succesvolle uitvoering vraagt om heldere governancestructuren en samenwerking tussen alle betrokken partijen. In het Rivierengebied is de recreatieve sector een gedeelde verantwoordelijkheid van gemeenten, provincie, ondernemers en ook inwoners. We lichten de rolverdeling en samenwerkingsafspraken toe:

- **Gemeenten als regisseur en facilitator:** De acht gemeenten in het Rivierengebied erkennen het belang van recreatie en toerisme en vervullen de rol van regisseur. Zij scheppen de randvoorwaarden voor een bloeiende sector: ontwikkeling en onderhoud van infrastructuur (fiets- en wandelpaden, bewegwijzering, parkeer- en servicevoorzieningen), duidelijke en snelle vergunningverlening, marketing en branding van de regio in samenwerking met de sector, bewaken van duurzaamheid en leefbaarheid, en het initiëren van data-gedreven monitoring. Gemeenten treden daarnaast op als verbinder: ze brengen ondernemers bij elkaar (faciliteren netwerk), ondersteunen evenementen en stimuleren innovaties via hun beleid. Ook werken de gemeenten onderling samen om het toeristisch profiel van het gebied middels een de eenduidige gebiedsmarketingaanpak neer te zetten en zo schaalvoordelen te behalen.
- **Provincie als ondersteuner en verbinder:** Provincie Gelderland speelt een belangrijke rol op bovenlokaal niveau. De provincie biedt kennisdeling en financiële ondersteuning voor projecten. De provincie treedt ook op als coördinator in grensoverschrijdende samenwerking, zoals binnen EUREGIO-verband, waardoor het Rivierengebied beter internationaal op de kaart komt.
- **Vakinhoudelijke expertise voor algemeen belang:** Voor het versterken van de vrijetijdseconomie in de regio is vakinhoudelijke expertise op het gebied van recreatie, toerisme, gebiedsmarketing en -management noodzakelijk. Deze expertise wordt ingebracht via de inzet van verschillende rollen en functionaliteiten, zoals die van een Destination Marketing Organization (DMO) en een Routebureau. Vanuit deze kennisrol wordt gewerkt in het algemeen belang: door gemeenten, ondernemers en andere partners te ondersteunen met inhoudelijke verdieping, beleidsvertaling en strategisch advies. Ook worden netwerkpartners verbonden, samenwerking gefaciliteerd en wordt er gewerkt aan de centrale uitvoering van de gebiedsmarketing in het Rivierengebied. Daarnaast is het beheren en ontwikkelen van de toeristisch-recreatieve informatievoorziening – zowel fysiek als digitaal – een belangrijke functie. Dit draagt bij aan een samenhangende en professionele uitstraling van de regio.
- **Ondernemerscollectief:** De ondernemers – van hotels en campings tot musea, horeca en bootverhuurders – vormen de ruggengraat van het toeristisch product. Van hen wordt verwacht dat zij aantrekkelijk en innovatief aanbod ontwikkelen en investeren in kwaliteit. Zij zijn bovendien vaak de eersten die trends en wensen van bezoekers signaleren. Om hun stem goed te vertegenwoordigen en de dialoog met overheden te versterken, is het belangrijk dat ondernemers, georganiseerd in een collectief, structureel onderdeel zijn van de samenwerking. Een dergelijk samenwerkingsverband – waarin ook culturele instellingen en brancheorganisaties kunnen deelnemen – fungeert als sparringpartner voor beleid en als platform voor gezamenlijke initiatieven. Door periodiek overleg met gemeentelijke

vertegenwoordigers kunnen plannen worden afgestemd, knelpunten benoemd en kansen benut. Op deze manier draagt de sector actief bij aan en wordt mede-eigenaar van de toeristische ontwikkeling in de regio.

- **Inwoners en community:** Ook inwoners spelen een rol in de recreatieve visie. Zij zijn de ambassadeurs van hun omgeving en vaak mede-gebruikers van recreatieve voorzieningen (denk aan fiets- en wandelpaden). Betrokken inwoners organiseren lokale evenementen, dienen ideeën aan of exploiteren kleinschalige initiatieven (zoals een theetuin of B&B). Gemeenten erkennen deze initiërende rol en ondersteunen burgerinitiatieven die bijdragen aan de recreatieve dynamiek. Daarnaast is het belangrijk draagvlak onder inwoners te behouden: via dorpsraden, enquêtes en informatieavonden worden bewoners betrokken bij nieuwe plannen, zodat toerismeontwikkeling aansluit bij lokale wensen en zorgen tijdig worden gehoord (bijvoorbeeld over drukte of overlast).
- **Onderwijs en arbeidsmarkt:** Om de sector vitaal te houden, is ook de link met onderwijs van belang. Aangezien het manifest oproept de samenwerking met beroepsonderwijs te versterken, zal het Rivierengebied actief MBO/HBO scholen in de regio betrekken. Stageprogramma's, leer-werktrajecten en gezamenlijk ontwikkelen van cursussen (bv. toeristisch ondernemerschap, gidsopleiding) zorgen voor instroom van gekwalificeerd personeel en nieuwe inzichten voor bedrijven. Hiermee borgen we ook op langere termijn voldoende menselijk kapitaal voor de gastvrijheidssector.

*Deze governancestructuur – met duidelijke taken voor gemeenten, steun van de provincie, vakinhoudelijke borging, een sterk ondernemerscollectief en actieve inwoners – zorgt voor een **publiek-private samenwerking** die noodzakelijk is voor het welslagen van de toeristische ontwikkeling. Essentieel is dat alle partijen periodiek samenkomen (bijvoorbeeld een jaarlijkse 'toerismetop Rivierengebied') om koers te houden en commitment te vernieuwen. Zo houden we iedereen aan boord en maken we van recreatie en toerisme een gedeeld succes.*

Praktische uitwerkingen voor samenwerking

- **PPS-structuren:** Binnen publiek-private samenwerking (PPS) trekken overheden en ondernemers gezamenlijk op in toeristische ontwikkeling. Via een ondernemerscollectief Rivierengebied worden strategieën afgestemd, projecten gecoördineerd en gezamenlijke investeringen gerealiseerd. Denk aan gezamenlijke aanleg van infrastructuur, ontwikkeling van themaroutes of marketingcampagnes. Door samen te werken, ontstaat meer slagkracht en samenhang.
- **Ondersteuning ondernemers:** Gemeenten en provincie nemen een actieve ondersteunende rol in. Ondernemers kunnen terecht bij een laagdrempelig aanspreekpunt (één loket) voor vragen, vergunningen en advies. Via netwerkbijeenkomsten, nieuwsbrieven en inspiratie-evenementen worden best practices gedeeld en beleidsinformatie toegankelijk gemaakt. Ook kennisdeling met onderwijsinstellingen wordt gefaciliteerd, zodat innovatie en talentontwikkeling bevorderd worden.
- **Versimpelen regelgeving:** Regels en procedures worden vereenvoudigd om ondernemers de ruimte te geven voor innovatie. Denk aan flexibele bestemmingsplannen, versnelde vergunningprocedures en experimenteerruimte voor nieuwe concepten. Gemeenten zetten zich in als partner in plaats van alleen als toezichthouder, en denken actief mee over hoe plannen binnen kaders mogelijk gemaakt kunnen worden.

Kaders voor toekomstig beleid

Om de ambities en uitgangspunten uit deze visie daadwerkelijk te realiseren, is een vervolgstap nodig richting concrete beleidsvorming en uitvoering. Dit vraagt om nadere uitwerking per thema, waarbij beleidsinstrumenten, regelgeving, financiering en samenwerking zorgvuldig worden afgestemd op de praktijk. Onderstaande aanbevelingen bieden houvast voor het opstellen van een aansluitend beleidsdocument en vormen de basis voor een doelgerichte en gedragen uitvoeringsagenda.

5.1 Financiering en ondersteuning

Een robuuste vrijetijdseconomie vraagt om een solide en toekomstgerichte financieringsbasis. Om toeristische en recreatieve ontwikkelingen te ondersteunen, is het van belang om zowel publieke als private investeringen aan te moedigen. Daarbij wordt verkend hoe bestaande financiële stromen, zoals toeristenbelasting, effectiever kunnen worden ingezet voor kwaliteitsverbetering van voorzieningen, infrastructuur en beleving.

Naast nationale en provinciale subsidiemogelijkheden biedt ook de Europese context kansen. Samenwerkingsprogramma's, plattelandsfondsen en duurzaamheidsgelden kunnen bijdragen aan innovatieve of grensoverschrijdende projecten. Regionale ontwikkelingsmaatschappijen, microfinanciering en impact investors vormen aanvullende bronnen voor investeringen in duurzame of sociaal-maatschappelijke initiatieven.

Ook wordt gekeken naar mechanismen die een eerlijke balans creëren tussen kosten en baten, bijvoorbeeld door dagrecreatie evenredig te laten bijdragen aan de belasting van voorzieningen. In beleidsontwikkeling zal aandacht zijn voor het verkennen van juridisch verantwoorde instrumenten die bijdragen aan een rechtvaardige lastenverdeling en duurzame financiering van de sector.

Om optimaal gebruik te maken van financieringsmogelijkheden is goede informatievoorziening van belang. Denk aan een centrale subsidiewijzer, kennisdeling en ondersteuning van ondernemers en initiatiefnemers bij het benutten van relevante fondsen.

5.2 Regelgeving en ruimtelijke kaders

Een ondersteunend beleidskader is essentieel om ruimte te geven aan toeristische ontwikkeling, terwijl publieke belangen gewaarborgd blijven. Regels en procedures dienen daarbij niet belemmerend, maar faciliterend te werken voor kwalitatieve initiatieven die bijdragen aan de leefomgeving en het regionale profiel.

Vergunningverlening, ruimtelijke ordening en natuurbescherming worden in samenhang benaderd. De principes van de Omgevingswet bieden ruimte voor maatwerk, participatie en integraliteit in besluitvorming. Hiermee kunnen innovatieve en duurzame vormen van recreatie beter worden ingepast in het landschap en de dorpsomgeving, met aandacht voor draagkracht, spreiding en natuurwaarden.

Ook wordt het belang onderstreept van het verankeren van recreatie in ruimtelijke visies en het reserveren van ruimte voor nieuwe initiatieven. Op basis van data, prognoses en ruimtelijke analyses kunnen gerichte keuzes worden gemaakt voor ontwikkeling, spreiding en behoud van kwaliteit.

De visie kiest hiermee voor een toekomstbestendig kader waarin regelgeving de ontwikkeling van de sector ondersteunt, ondernemersperspectief wordt versterkt en balans wordt gezocht tussen economische groei en behoud van natuur en landschap.

Aanbevolen acties

Om de in deze visie geschetste richting te vertalen naar uitvoerbaar beleid, is het noodzakelijk om per thema nadere uitwerking te geven. Daarbij worden de volgende acties aanbevolen:

- Inventariseer beschikbare subsidieregelingen (Europees, nationaal, provinciaal) die relevant zijn voor toerisme, recreatie, duurzaamheid en innovatie.
- Ontwikkel een regionaal subsidieloket of subsidiewijzer om ondernemers en initiatiefnemers gericht te informeren en begeleiden.
- Voer een verkenning uit naar de herinvestering van toeristenbelasting per gemeente, inclusief een analyse van opbrengsten, huidige bestedingen en mogelijke investeringsrichtingen.
- Onderzoek juridische en praktische mogelijkheden voor bijdragen van dagrecreatie, zoals parkeerheffingen of gebiedsgerichte leges, en beoordeel hun haalbaarheid en draagvlak.

- Breng aanvullende financieringsbronnen in kaart, zoals ROM's, fondsen, impact investors en publiek-private samenwerkingen. Bepaal voor welke typen projecten deze het meest geschikt zijn.
- Voer een beleidsanalyse uit van vergunningprocessen binnen de gemeenten en identificeer kansen voor vereenvoudiging of harmonisatie, bijvoorbeeld via een regionaal 'één-loket'-model.
- Stel een regionale leidraad op voor recreatieve initiatieven binnen de Omgevingswet, met aandacht voor maatwerk, participatie en inpassing in het landschap.
- Actualiseer de ruimtelijke data en recreatieve knelpuntenkaart om inzicht te krijgen in drukpunten, ontwikkelruimte en spreidingsmogelijkheden.
- Organiseer een intergemeentelijk overleg met ruimtelijke planners en beleidsmakers, gericht op het bepalen van prioritaire ontwikkellocaties en spelregels voor inpassing.
- Ontwikkel richtlijnen voor natuurinclusieve recreatie, in samenwerking met natuur- en landschapsorganisaties, om beleid af te stemmen tussen ecologische en recreatieve belangen.
- Stel een multidisciplinaire werkgroep samen (met o.a. beleidsmakers, ondernemers, brancheorganisaties en experts), die als klankbord dient voor het beleidsdocument.
- Organiseer themasessies met betrokkenen om input op te halen, draagvlak te vergroten en gedeelde doelen te formuleren.
- Werk toe naar een uitvoeringsagenda met fasering, verantwoordelijkheden, begroting en monitoring voor concrete maatregelen.
- Zorg voor goede terugkoppeling naar de regiogemeenten, zodat betrokken partijen op de hoogte blijven van vervolgstappen en inspraakmomenten.

Conclusie

Deze visie biedt een toekomstgericht en gedragen kader voor de ontwikkeling van recreatie en toerisme in het Rivierengebied richting 2050. Door te kiezen voor een duurzame, kwalitatieve en samenhangende aanpak, verbindt deze visie de identiteit van de regio met maatschappelijke waardecreatie en economische kansen.

De koers is helder: toerisme wordt niet langer gezien als een doel op zich, maar als middel om bij te dragen aan een aantrekkelijk, leefbaar en veerkrachtig Rivierengebied. Daarbij is er expliciet aandacht voor de balans tussen bezoekersdruk en leefomgeving, tussen ontwikkeling en draagkracht, en tussen economie en ecologie. Spreiding, samenwerking en waardecreatie staan centraal.

Het document biedt niet alleen richting, maar ook structuur. De combinatie van missie, visie, kernwaarden en strategische doelstellingen vormt de basis voor een meerjarig beleidsproces. De visie wordt verankerd in concrete vervolgacties, met ruimte voor maatwerk en afstemming per gemeente. Daarbij is voorzien in een vervolgtraject met beleidsuitwerking, uitvoeringsagenda en monitoring.

Cruciaal is dat alle partners zich herkennen in deze visie en zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor de uitvoering ervan. Gemeenten, ondernemers, inwoners, onderwijs en provincie werken samen aan één gedeeld verhaal, en aan een toeristische sector die bijdraagt aan de brede welvaart van de regio.

Met deze visie legt het Rivierengebied het fundament voor een toeristische toekomst waarin kwaliteit, identiteit en samenwerking de hoofdrol spelen. De komende jaren zijn bepalend om deze ambitie stap voor stap waar te maken – met oog voor het heden en verantwoordelijkheid voor de generaties na ons.

